

МАРІУПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра слов'янської філології та перекладу

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

В.о. завідувача кафедри

В.Я. Звиняцьковський

«27» серпня 2020 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Методика викладання літератури у закладах середньої освіти

(шифр і назва навчальної дисципліни)

напрямок підготовки

014 Середня освіта

(шифр і назва напрямку підготовки)

спеціальність

Мова та література(російська)

(шифр і назва спеціальності)

спеціалізація

014.02 Мова і література (російська)

(назва спеціалізації)

факультет

грецької філології та перекладу

(назва факультету)

Робоча програма «Методика викладання літератури» для студентів
(назва навчальної дисципліни)

за напрямом підготовки 014 Середня освіта, спеціальністю «Мова та література (російська)».

Розробники: к. ф. н., старший викладач Волік Н.А., к. ф. н., доц. Гусєва О.І.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри слов'янської філології та перекладу

Протокол від «27» серпня 2020 року, № 1

В.о. завідувача кафедри В.Я. Звиняцьковський

(підпис)

(Звиняцьковський В.Я.)
(прізвище та ініціали)

© Волік Н.А., 2020 рік
© Гусєва О.І., к. ф. н. доц.
2020 рік
© МДУ, 2020 рік

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 4	Галузь знань <u>01 Освіта</u> (шифр і назва)	Нормативна (за вибором)	
	Напрямок підготовки <u>014 Середня освіта</u> (шифр і назва)		
Модулів – 2	Спеціальність: <u>«Мова та література</u> <u>(російська)»</u>	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2		4-й	
Індивідуальне науково-дослідне завдання <u>«Модель сучасного вчителя»</u> (назва)		Семестр	
Загальна кількість годин – 40		7-й	
		Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента – 4	Освітньо-кваліфікаційний рівень: <u>Бакалавр</u>	20 год.	
		Практичні, семінарські	
		20 год.	
		Лабораторні	
		год.	год.
		Самостійна робота	
		79 год.	
		Індивідуальні завдання:	
		1 год.	
Вид контролю:			
Іспит			

Примітка:

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить (%) для денної форми навчання: ауд. заняття – 43%, самостійна робота - 54%, індивідуальна робота – 3%.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Методика викладання літератури» є розвиток творчих здібностей особистості словесника, формувати у майбутніх учителів уявлення про літературному розвитку школярів, вивчати основні методи і прийоми викладання літератури, ознайомити студентів з найбільш характерними видами професійної діяльності вчителя.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Методика викладання літератури» є усвідомлення студентами специфіки викладання літератури в сучасній школі та придбання певної перспективи, уявлення про можливі шляхи власної творчої роботи в школах того чи іншого профілю, про принципи створення авторських програм і навчальних посібників.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні:

знати :

- сучасні проблеми розвитку методики літератури, праці найбільш відомих вчителів-методистів;
- основні етапи розвитку методики викладання літератури;
- основні методи та прийоми викладання літератури;
- форми проведення уроків в сучасній школі;
- форми проведення позакласної роботи по літературі.

вміти :

- охарактеризувати періоди розвитку методики викладання літератури;
- планувати роботу вчителя-словесника;
- використовувати основні методи та прийоми викладання літератури;
- проводити шкільний аналіз художніх творів враховуючи їх родову специфіку;
- складати плани-конспекти уроків.

Межпредметні зв'язки:

Курс «Методика викладання літератури» є одним з основних при підготовці вчителя-словесника. Дана дисципліна вивчається в тісному зв'язку з іншими курсами вузівської програми: «Історією російської літератури», «Фольклором», «Історії зарубіжної літератури», «Теорію літератури», «Психологією», «Педагогікою», «Історією народів Росії», «Історією світової культури», «Основами стилістики і культури мовлення» та іншими.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Зміст і етапи літературної освіти в сучасній школі

Тема 1. Методика викладання літератури як наука.

Предмет і завдання курсу. Зв'язок методики викладання літератури з іншими науками. Роль викладання літератури в системі освіти. Особисті якості вчителя-словесника. Ознайомлення з програмою курсу «Всесвітня література» Міністерства освіти України. Огляд досліджуваного матеріалу і обґрунтованість його розташування в програмі. Зіставлення декількох авторських програм з літератури. Складання індивідуальної програми та календарного плану роботи вчителя.

Тема 2. Основні етапи розвитку методики викладання літератури

Викладання словесності в Росії в 18-му столітті. Значення «Риторики» Ломоносова. Риторика і пійтика в школі в першій половині 19-го століття. Методичне спадщина Ф. В. Буслаєва, В. Я. Стоютина, В. П. Острогорського, В. П. Водовозова. Розвиток методичної думки

на рубежі 19-20 ст. основні положення робіт Ц. П. Балталона, А. Д. Алфьорова, В. В. Данилова. Методика викладання літератури першої половини 20-го століття. Основні методичні посібники н. М. Соколова, М. А. Рибнікової, В. В. Голубкова, Н. І. Кудряшева. Сучасні роботи з методики викладання літератури.

Тема 3. Літературний розвиток школярів

Читацькі та творчі здібності школярів. Виявлення рівня відносин учня з мистецтвом слова. Вікові періоди читацького сприйняття. Контроль читання учнями художньої літератури. Особливості сприйняття художнього твору школярами. Взаємозв'язок сприйняття та аналізу твору. Актуальність проблеми сприйняття літератури читачем-учнем. Основні прийоми вивчення сприйняття учнем прочитаного. Теоретичні основи вивчення читацького сприйняття школярів. Класифікація видів аналізу художнього твору, в основі яких лежить вдосконалення читацького сприйняття.

Тема 4. Позакласна робота з літератури.

Проведення позакласних заходів з літератури. Позакласне читання з літератури. Факультативи як процес спілкування учнів з мистецтвом. Робота гуртків і клубів.

Змістовий модуль 2. Урок літератури в сучасній школі.

Тема 5. Методи і прийоми вивчення літератури в школі

Читання та аналіз літературних творів. Види читання літературних творів. Прийоми аналізу літературного твору в школі. Втілення літературних творів в інших видах мистецтва. Літературний твір школярів.

Тема 6. Етапи вивчення літературного твору

Вступне заняття, форми проведення, відбір матеріалу, доцільність вибору прийомів проведення. Розбір твору, етапи розбір, вибір епізодів, віршів, явищ. Взаємозв'язок сприйняття та аналізу художнього творів на уроках літератури.

Тема 7. Сприйняття і вивчення творів в їх родовій специфіці

Вивчення ліричних творів у школі. Специфіка ліричного роду літератури, яка визначає вибір шляхів і прийомів вивчення. Робота над поетикою тексту. Вивчення віршування і художніх засобів. Вивчення епічних творів у школі. Визначення пріоритетних аспектів розгляду тексту. Вивчення художнього світу твори, розгляд теми, ідеї, образної системи. Вивчення драматичних творів у школі. Роль діалогічного читання та інсценувань в процесі викладання. Розподіл матеріалу за уроками. Теорія літератури в шкільному вивченні.

Тема 8. Методика вивчення систематичного курсу літератури в старшій школі

Монологічна тема. Оглядова тема. Вивчення літературознавчих статей. Розвиток мови школярів в процесі вивчення літератури. Види уроків. Структура уроку. Етапи уроку. Форми контролю на уроці літератури. Специфіка проведення уроку літератури в середній ланці і в старшій школі.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		Л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1												
Змістовий модуль 1. Зміст і етапи літературної освіти в сучасній школі												
Тема 1. Методика викладання літератури як наука	9	2	2			5						
Тема 2. Етапи розвитку	11	4	2			5						

методики викладання літератури.												
Тема 3. Літературний розвиток школярів	9	2	2			5						
Тема 4. Позакласна робота з літератури..	9	2	2			5						
Разом за змістовим модулем 1	38	10	8			20						
Змістовий модуль 2. Урок літератури в сучасній школі.												
Тема 5. Методи і прийоми вивчення літератури в школі.	9	2	2			5						
Тема 6. Етапи вивчення літературного твору.	9	2	2			5						
Тема 7. Сприйняття та вивчення творів у їх родовій специфіці	9	2	2			5						
Тема 8. Методика вивчення систематичного курсу літератури в старшій школі. Типи уроків.	16	4	2			10						
Разом за змістовим модулем 2	43	10	8			25						
Усього годин	81	20	16			45						
ІНДЗ	9		-	-	9	-			-	-	-	
Усього годин	90	20	16	-	9	45						

5. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Методи і прийоми вивчення літератури в школі.	8
2	Етапи вивчення літературного твору.	8
	Всього	16

6. Теми практичних занять

№ з/п	Название темы	Кількість годин
1	-	-

7. Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	-	-

8. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Методика викладання літератури як наука	5
2	Основні етапи розвитку методики викладання літератури	5
3	Позакласна робота з літератури.	10
4	Методи і прийоми вивчення літератури в школі	5
5	Етапи вивчення літературного твору	5
6	Сприйняття і вивчення творів в їх родової специфіки	10
7	Методика вивчення систематичного курсу літератури в старшій школі.	5
	Разом	45

9. Індивідуальні завдання

1. Конспектування статей за методикою викладання літератури.
2. Створення методичних і дидактичних матеріалів до уроку.
3. Методи і прийоми ознайомлення з основними видами і прийомами літературознавчого аналізу.
4. Робота з основними термінологічними поняттями літератури.
5. Робота над темами, винесеними для самостійного вивчення.
6. Складання схем, конспектів, тематичних планів уроку.

10. Методи навчання

Лекції (оглядові, тематичні), відповіді на практичних заняттях, дискусії, робота в Інтернеті, складання таблиць, реферування літератури, конспектування, дослідження проблеми, виконання творчих завдань, презентація планів-конспектів уроків.

11. Методи контролю

Тестування, контрольне опитування, письмове опитування, перевірка виконання завдання.

12. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота								Підсумковий тест (екзамен)	Сума
Змістовий модуль 1				Змістовий модуль 2				50	100
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8.		
10				40					

Шкала оцінювання: національна и ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю	не зараховано з

		повторного складання	можливістю повторного складання
--	--	----------------------	---------------------------------

13. Методичне забезпечення

Опорні конспекти лекцій, інтерактивний комплекс науково-методичного забезпечення дисципліни.

14. Рекомендована література

Базова

1. Гладишев В. Теорія і практика контекстного вивчення художніх творів у шкільному курсі зарубіжної літератури./ В. Гладишев.– Миколаїв: МНУ, 2006.
2. Методика преподавания литературы./ Под ред. Богдановой О. Ю., Марацмана В. Г. – В 2 ч. – М.: Просвещение, ВЛАДОС, 1995.
3. Мірошніченко Л.Ф. Методика викладання світової літератури в середніх навчальних закладах: навчальний посібник. / Л.Ф. Мірошніченко - Київ, Вища школа, 2007. – 415 с.
4. Наукові основи методики літератури / за ред. Н. Й. Волошиної. – К.: Вища школа, 2002.
5. Штейнбук Методика викладання зарубіжної літератури в школі: навчальний посібник./ Ф.М. Штейнбук – Київ, 2007. – 316 с

Допоміжна

1. Активные формы преподавания литературы. / Сост. Р. И. Альбеткова. – М.: просвещение, 1991. – 175 с.
2. Богомолова Т. И. Обучение анализу поэтического произведения. – Калуга: из-тель Бочкарева Н. Ф., 1997. – 240с.
3. Дробот В. Н. Изучение биографии писателя в школе: Пособие для учителя. –К.: Рад. Шк., 1988, - 192 с.
4. Есин А. Б. Русская литература XIX в. Задачи, тесты, полезные игры. – М.: Флинта, 1998. – 144 с.
5. Етапи вивчення художнього твору. // Всесвітня література.- 1997.- №1, 3, 11. – 1998.- №2.
6. Кан-Калик В. А., Хазан В. И. Психолого-педагогические основы преподавания литературы в школе. – М. : Просвещение, 1988. – 255 с.
7. Лисовский А. М. Изучение лирики в школе. – К.: Рад. Шк., 1987. –192 с.
8. Методика выразительного чтения / Под ред. Т. Ф. Завадской. – М.: Просвещение, 1977. – 176 с.
9. Методические указания к факультативному курсу «Теория и практика сочинений разных жанров»: Пособие для учителя. / Сост. Т. А. Ладыженская, Т. С. Зепалова. – М.: Просвещение, 1990. – 126 с.
10. Мудрак М. А. Вплив нетрадиційних завдань на формування літературно-творчих здібностей старшокласників. // Обдарована дитина, - 1998, - № 7. – с. 8-11.
11. Светловская Н. Н. Методика внеклассного чтения: Пособие для учителя. – М.: Просвещение, 1977. – 207 с.

15. Інформаційні ресурси

1. Теория и методика преподавания литературы-обзорный курс: <http://filfucker.ru/shpargalki/metodika-prepodavaniya-literaturi-mpl>